

Published monthly by
Slovenian National Federation
of Canada
For the Editorial Board
and SNF Ivan Cerar
Address: 61 McFarland Ave.
Toronto 10, Ontario, Canada
St. Joseph's Press, Toronto
Subscription rates: \$3.- per year
25 cents per copy
1 line 10 cent, 1 column 1" \$1.40

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Nikdar ni bil apostolat kato-
liškega tiska in njegovo vzvi-
šeno poslanstvo v širjenju
božje resnice bolj važno kot v
teh dneh, ko so postali božji
sovražniki tako številni in
prekanjeni v širjenju naukov
teme.

Pij XII (1948)

LETNIK VI VOLUME VI.

TORONTO, 15 FEBRUAR 1956

ŠTEVILKA: 2 — NUMBER: 2

WASHINGTONSKA IZJAVA

PROTIKOMUNISTIČNA SVETOVNA POLITIKA stalno boleha na razlikah med njenimi zastopniki, ki jih znajo komunisti spretno izkoristiti. Ena značilnih potez sovjetske politike je, da skuša na eni strani podpirati Anglijo v njeni bolj strpni politiki do sovjetskih pridobitev na svetu (priznanje komunistične Kitajske in njeno članstvo v OZN), na drugi strani pa doseči sporazum z ZDA neposredno brez udeležbe Anglije (vabeča pisma predsedniku Eisenhowerju).

Da bi dosegli večjo enotnost v zunanji politiki in verjetno tudi iz notranjepolitičnih razlogov je obiskal predsednik angleške vlade Anthony Eden predsednika Eisenhowerja. Po večdnevnih razgovorih sta objavila t.zv. Washingtonsko izjavo, ki obsega v glavnih točkah:

1./ Izjavljata, da je država v službi poedincev in ne narobe. Zato imajo državljani pravico izbirati svoje vlade.

2./ ZDA in Anglija sta dokazali iskrenost tega naziranja s tem, da sta pomagali 600 milijonom, da so ustanovili lastne države.

3./ Obe državi si prizadevata, da bi se razvila v večji meri obojestransko koristna trgovina.

4./ Komunisti skušajo obvladati ves svet z vojaško, politično ali gospodarsko penetracijo. Vsaka država, ki se vda komunističnim grožnjam,

obljubam ali vabam, bo izgubila svojo samostojnost.

5./ Da se ubranijo pred komunizmom, se je nad 50 držav združilo v skupno obrambo.

6./ ZDA in Anglija ne boste nikdar pričeli z nasiljem in sta vedno pripravljene, da poravnata vsa nasprotja s pogajanjem na miren način s sredstvi, ki jih nudi OZN.

7./ ZDA in Anglija si bosta še naprej prizadevali za trajen mir in razorožitev, toda svobodni svet mora ohraniti dovolj moči kot zaščito.

8./ Človečanske pravice morajo ostati v veljavi, kjer obstojajo, biti zavarovane, kjer so v nevarnosti in treba jih je zopet vzpostaviti, kjer so bile začasno izgubljene.

Zeleti bi bilo, da bi obe veselili, ki s svojo velikodušno in brezobvezno pomočjo Titu združujeta komunistični režim v Jugoslaviji, izvedli to načelo o zopetni vzpostavitvi človečanskih pravic tudi na področju našega naroda v domovini. Izjave so cenene, če jim ne sledijo dejanja.

Predsednik Eden se je pred vrnitvijo v London ustavil za več dni v Ottavi, kjer je imel razgovore s kanadskimi državniki.

Sovjeti teh razgovorov seveda niso bili veseli in so jih že tudi javno napadli. Eden je verjetno dobil nekaj več hrbtenice za razgovore s sovjetskimi oblastniki, ki bodo v aprilu obiskali London.

javni svet v realnem svetu, čeprav upravičena v teoriji, usodna napaka, ki se je moramo čimprej otresti. Neki Francoz je zapisal, "da se zdi, da je njegovo skoraj prosojno telo zgolj obleka njegove duše". Morda bi bil zadel bistvo bolj, če bi zapisal, da je realnost nadnarave tako preprijala naravo, da ji je podelila višja stopnja življenja.

Ko se vključujemo v nepregledne množice, ki izražajo zlasti na ta dan svojo otroško vdanost skupnemu Očetu, bi rad opozoril na kratko na dvoje dejanj Pija XII., ki kažeta njegovo veličino tudi na področju kulturnega razvoja človeštva.

Kristusov evangelij je namenjen vsem kulturam

Zgodovinska povezanost krščanstva s t.zv. kulturo Zapada je mnoge zavedla v zmotu, da je treba širiti krščanstvo med narodi v tej zgodovinski dani in danes že zelo dvomljivi obliki. Ko se je začel vpliv Evrope po velikih odkritjih širiti preko vsega sveta in je prišlo krščanstvo v stik z drugimi starimi in visoko stoječimi kulturami, je mnogo misionarjev uvidelo, da teh naravnih dobrin ne smejo uničiti, marveč da morajo te kulture prekvasiti z vsebino krščanstva. Mnogi misionarji so postali mandarinari na Kitajskem in bramani v Indnji. Toda majhnim duhovom med katoličani je uspelo, da so jih obdolžili odpadništva ter da je bila ta misijonska metoda za dolgo dobo prepovedana. Sam Bog ve, koliko škodo je ta zgodovinska omejenost povzročila ne samo katoliški veri, marveč celotnemu človeštvu. Pod Pijem XII. pa je popolnoma zmagala nova metoda, ki ji je Pij XII. sam postavil geslo: "Tuje kulture je treba pokristjaniti", ne pa uničiti. V okrožnici "Evangelii praecognes" (2. junija 1951) je na-

glasil, "naj evangelij pri narodih, ki ga sprejmejo, ničesar ne uniči in izbrše, kar je dobrega, lepega in plemenitega v njih značaju in naravi". V isti okrožnici je ponovil svoje navodilo iz l. 1944: "Misionar je glasnik evangelija in poslanec Jezusa Kristusa. Ni njegova naloga, da prinese daljnim misijonskim deželam kulturo, ki so jo razvili evropski narodi, tako kot je kot kako drevo, ki se presadi; ta nova ljudstva, ki gledajo pogosto s ponosnim očesom na zelo staro kulturo, je treba tako poučiti in vzgojiti, da bodo sposobna sprejeti z gorečim in zahtevnim srcem načela krščanske nraavnosti in krščanskega življenja. Ta pravila je možno vzkladiti v vsako svetno kulturo, če je le zdrava in čista. Morejmo jo napraviti bolj primerno, da bo ščitila človekovo dostojanstvo in naša srečo".

Realnost Kristusovega Mističnega Telesa

V svoji najnovejši zgodovini se človeštvo lovi med tezo individualizma in antitezo kolektivizma. Kljub navidezno nasprotnosti sta oba otroka istega duha in nobeden od njiju ne more izpolniti človekovega teženja po urejenem družbenem življenju. Duh časa je vplival tudi na katoličane, da smo izgubili smisel za prav pojmovano osebnost in občestvenost, med katerima ni nasprotja, ker sta obe druga na drugo naravnani.

Okrožnica Pija XII. o Kristusovem mističnem telesu (29. junija 1943) nam kaže novo pot ne samo v našem verskem življenju, marveč tudi v družbenem. Njeno pomembnost naglašata tako dr. P.E.O. Drinkwelder, O.S.B. v komentarju okrožnice (Okrožnico Mystici Corporis Christi ne smemo vrednotiti kot mnoge druge kot razvijanje enega nauka med mnogimi, ker podaja temelj za po-

THIS IS SLOVENIA

Sv. Urban pri Mariboru

HILLS AND PLAINS OF SLOVENIA

Downstream along the Drava and Sava rivers the mountainous region descends into a slightly undulating country dotted with charming spots. In the past what is now Slovenia had been partly submerged under the Panonian Sea. Later its bottom became slightly folded and now the low hills composed of marl make an ideal soil for vineyards. The shady slopes of the hills are covered with groves, whereas on the sunny slopes grows the vine. Along the ridges stand small vintners' cottages and at the top of poles sound the rattles. This is the country of fine wines. Everywhere there are little villages with toy-like churches and white winding roads. The climate is less harsh and the people are gentler. By the river Drava are situated the town of Maribor and the ancient town of Ptuj. At the top of two hills stand the castles of Bori and Štatenberg, made over into tourist hostels. Along the river Mura begin the plains. The flat Prekmurje region is known by its wheat fields, roads flanked by tall poplars, and by a dense network of villages. With the rise of this region in the Tertiary the layers had folded and along the faults there are many hot and mineral springs. A famous watering place is Rogaška Slatina. Modern hotels, a large and beautiful hall, spacious parks, picturesque surroundings and all kinds of performances cater for amusement and recreation of guests who can get here, under doctor's orders, the best modern drinking and bathing treatment for many internal complaints. In a region, which is the richest in hot springs in Europe, is situated by the river Mura - Radenska Slatina. The spa Dobrna is near the town of Celje.

Prof. F. Planina in "Slovenija - Jugoslavija" 1955

*****

V bodoče bo izhajala Slovenska država sredi meseca. Urednik prosi, da pošiljate daljše prispevke, zlasti važnejše članke tako, da jih boste dobili že prvega vsakega meseca, krajše novice pa vsaj 5. vsakega meseca.

PROSIMO, DA POROVNATE NAROČNINO. PRIPOROČAMO SE TUDI, DA PO MOŽNOSTI PRIMAKNETE

polnoma novo, čeprav dejansko staro gledanje na naše bivanje") kot jezuit Klemens Brockmüller v svoji knjigi "Christentum am Morgen des Atomzeitalters" (Krščanstvo v jutru atomskega stoletja, v kratkem času 6. naklad: "Treba je samo primerjati okrožnico Pija XII. Mystici Corporis z vsemi apologetičnimi spisi o Cerkvu, pa bomo začuden nad razliko").

Če bomo imeli odprte oči za to, kar je v krščanstvu bistvenega in nesprenmenljivega, in zato, kar je časovno in krajevno pogojenega, bomo mogli biti s sv. Očetom kot Vodnikom sograditelji novega sveta, ki bo bolj božji in zato tudi bolj človeški.

KAJ ZA TISKOVI SKLAD. UPRAVA POŠILJA LIST PO CELEM SVETU MNOGIM, KI IZ RAZNIH RAZLOGOV NE MOREJO PLAČATI NAROČNINE. List prejema zastonj tudi mnogo knjižnic svetovnega slovesa, kjer pričana naš list o obstoju Slovencev — kot n.pr. kongrena knjižnica v Washingtonu in vati-kanska v Rimu.

Iz Londona so poročali 31. januarja, da je bil v Sloveniji potres, ki je povzročil znatno škodo na javnih in zasebnih poslopijih.

Beograjski tednik Ekonomska politika je poročal 19. januarja, da je odobrila SSSR Jugoslaviji za to leto 194 milijonov dolarjev kreditov.

V Ottavi pričakujejo, da bo prebivalstvo Kanade doseglo 16 milijonov prebivalcev okrog 1. julija t.l.

Življenski podatki — Evgenij Pacelli se je rodil 2. marca 1876. V duhovnika je bil posvečen 2. aprila 1899, v škofa 23. aprila 1917, imenovan za kardinala 16. decembra 1929, za papeža izvoljen 2. marca 1939 in 12. marca 1939 kronan kot 261. naslednik sv. Petra.

PIJ XII OSEMDESETLETNIK

Ko sem kot urednik Stražgrmade papirja v občudovanju moža, ki zavzema edinstveno mesto na svetu — vidni namestnik živega Boga, namestnik Glave mističnega Telesa Kristusovega, za čigar realni obstoj in delovanje v sodobnosti nam je polpretekla doba zamrežila oči. Bilo bi zaman spuščati se v tekmo z najboljšimi duhovi katoliškega in nekatoliškega sveta, ki so to edinstveno osebnost sodobnosti skušali ujeti v črko in jo posredovati drugim. Človek nikdar ne ve, kje smo še na področju narave in kje na področju nadnarave. Morda pa je prav osebnost Pija XII. opomin razklanemu in razdvojenemu človeštvu, da je ta delitev v naravni ter nadna-

grmade papirja v občudovanju moža, ki zavzema edinstveno mesto na svetu — vidni namestnik živega Boga, namestnik Glave mističnega Telesa Kristusovega, za čigar realni obstoj in delovanje v sodobnosti nam je polpretekla doba zamrežila oči. Bilo bi zaman spuščati se v tekmo z najboljšimi duhovi katoliškega in nekatoliškega sveta, ki so to edinstveno osebnost sodobnosti skušali ujeti v črko in jo posredovati drugim. Človek nikdar ne ve, kje smo še na področju narave in kje na področju nadnarave. Morda pa je prav osebnost Pija XII. opomin razklanemu in razdvojenemu človeštvu, da je ta delitev v naravni ter nadna-

WE QUOTE

United States and Yugoslavia

"...But not one of them, had it been chosen, would have exposed the United States to greater humiliation than it has suffered — and is still to suffer — at the hands of Tito. This is no laughing matter even for so self-confident and so resilient a people as the American. For the enslaved peoples under a Communist rule, the United States' expeditious support of a Communist regime, albeit a heretic one, which was subsequently reconciled to Moscow, is a shattering moral blow." "...Our Yugoslav policies may pass, though barely, the test of Realpolitik. Yet Realpolitik has not been attended, in this century, by notable and lasting successes. The last battles have been won by those who nailed an ideal to the mast and refused to haul it"...

Robert Strausz-Hupé, The United States and Yugoslavia: A Reappraisal. The Yale Review, Winter 1956 Vol. XLV. No 2.p. 176/177

Tito's Yugoslav Communism

"The foreign observer, while conceding that Yugoslavia offers man a much fuller measure of self-expression and self-rule than do the People's Democracies and the Soviet Union, cannot help noting that certain basic freedoms which the Western democracies guarantee their citizens are conspicuously absent from the scene."

Maurice Hindus, What Tito's Yugoslavia Has Done to Communism, Star Weekly, Toronto, Febr. 4, 1956, p. 6.

JUBILEJ VRHOVNE PREDSTOJNICE KONGREGACIJE SLOVENSkih ŠOLSkih SESTER

19. februarja bo praznovala osemdesetletnico rojstva vrhovna predstojnica Kongregacije slovenskih šolskih sester č. m. Marija Terezija Hanželič.

Od svojega vstopa v red 15. avgusta 1899 je opravljala mnogo služb v Ljubljani in Zemunu, 18. julija 1935 pa so jo soglasno izvolili za vrhovno predstojnico kongregacije.

Kot predstojnica te slovenske kongregacije z materino hišo sprva v Mariboru, sedaj pa v Rimu, ker so komunisti domakongregaciji popolnoma razbili, ni doživela samo mnogo organizatornih uspehov, ko je obiskovala in organizirala svoje sestre razen po strnjeno naseljenem slovenskem ozemlju tudi po Severni in Južni Ameriki ter Afriki, marveč je morala doživeti, da so slovenski komunisti dokončno porušili delo slovenskih šolskih sester doma, s čimer so pričeli že Nemci po zasledbi Stajerske in Gorenjske. Sedaj veže iz Rima slovenske sestre, ki so raztresene kot drugi Slovenci po širnem sve-

tu in ustanovlja nove postojanke. V marcu 1955 je poslala štiri sestre v Jeruzalem, da bo slovenski red zastopan tudi na posvečenih tleh izvora krščanstva. Visoka starost je ne ovira, da ne bi sestre same obiskovale. Od njenega zadnjega obiska v ZDA je poteklo komaj poldrugo leto.

Poleg skrbi za red je postala tako materina hiša v Rimu pod njenim osebnim vodstvom kot tudi ostale postojanke šolskih sester nadomestni dom za vse potrebe od doma ločenega Slovenca. Zlasti begunci, ki jih je pot zanesla preko večnega mesta Rima, vedo iz lastne izkušnje za njeno požrtvovalno delo dejavne ljubezni do bližnjega.

Ko se pridružujemo ostalim čestitkarjem ob obletnici rojstva č. m. Marije Terezije Hanželič in izražamo svoje občudovanje njenega velikega dela, izražamo obenem željo in prošnjo, ki je gotovo tudi njena najgloblja srčna želja, da bi bilo kmalu obnovljeno delo Kongregacije tudi v domovini, ki danes ječi pod komunističnimi nasilniki. R. Č.

Govorica koroskih Slovencev

Zihpolje — zadaj Karavanke

Nemci pogosto trde, da koroški Slovenci ne govorijo slovensko, marveč "windisch" (vindišarsko). Za časa Hitlerja so iznašli celo gorostastno trditve, da je ta "windisch" — nemško narečje! Nadalje pogosto trde, da koroški Slovenci ne razumejo pismene slovensčine.

Najprej moramo odgovoriti na te trditve.

Ugotoviti moramo, da je govornica koroških Slovencev prava in pristna slovenska govornica. Po celem svetu pa govorijo narečja. Toda pripomniti moramo takoj, da se nemška narečja mnogo bolj razlikujejo med seboj, kot se slovenska in da se tudi mnogo bolj razlikujejo od književne nemščine kot se slovenska od pismene slovensčine. Nemški profesor bogoslovja v Celovcu dr. Ludovik Reinprecht, ki je dobral znal slovensko ter je poznal tudi hrvaščino, je celo trdil, da se še slovensčina in hrvaščina manj med seboj razlikujeta kot razna nemška narečja.

Nemške besede "windisch" ne smemo jemati preveč tragično. Z njo so označevali v preteklosti Nemci sploh vse Slovence. Približno tako kot mi pravimo Italijanom Lahi, ne da bi jih hoteli s tem zmerjati. Slovenski krajinari na Kranjskem so pravili die Windische Mark, Slovenjgradu Windischgraz, Slovenski Bistrici Windischfeistriz, itd.

Šele v novejšem času so začeli rabiti Nemci besedo "windisch" samo za koroške Slovence, kakor so Ogrji imenovali Slovence v Prekmurju. Oboji so delali in še delajo to iz nacionalističnih, političnih razlogov. S tem so hoteli oz. hočejo ločiti te Slovence od ostalih Slovencev. A dejstvo je in ostane, da je govornica koroških Slovencev prava in pristna slovenska govornica in se ne razlikuje od pismene slovensčine bolj kot ostala slovenska narečja. Da, prav v govornici koroških Slovencev je mnogo starih lepih slovenskih besed, ki so se v drugih narečjih že izgubile. Koroški Slovenci nismo "vindišarji", marveč pravi in pristni Slovenci.

Kar pa zadeva trditve, da koroški Slovenci ne razumejo knjižne slovensčine, pa tole: Vsak pismen jezik ima mnogo več besed nego jih imajo narečja. Vsak narod se nauči svojega pismenega jezika šele v šoli. Kje pa naj se koroški Slovenec nauči pismene slovensčine, če so ga že 1. 1870 oropali slovenske šole in mu vsilili nemško šolo — ponemčevalnico in pojaničevalnico.

K. S.
(konec prihodnjic)

Nadškof Maurice Roy primas Kanade

Apostolski delegat Giovanni Panico je sporočil na seji upravnega odbora Kanadske katoliške konference, da je Pij XII. podelil nadškofiji v Quebecu naslov primarne škofije za Kanado in nadškof Maurice Roy je postal prvi primas Kanade.

Katoliška Cerkev je imela prvo organizirano postojanko cerkvene organizacije v Severni Ameriki v Quebecu, ki je postal 1. 1658 apostolski vikariat, l. 1674 pa redna škofija, ki ni obsegala samo cele Kanade, marveč celo dele sedanjih ZDA.

Quebec je prva primarna škofija v Severni in Južni Ameriki. Naslov primasa je sicer samo časten naslov, ki ne daje primasu nikakih pravnih pravic nad drugimi nadškofi, marveč samo prednost pri raznih javnih opravilih. Novi primas nadškof Maurice Roy je tudi vojaški škof Kanade. Ob izbruhu 2. svetovne vojne je bil prvi kurat, ki je šel z vojaki preko oceana.

Zakaj sovjetska mirovna ofenziva?

Kanadski zunanji minister Lester B. Pearson je po vrnitvi iz Moskve govoril Zdrženju dopisnikov Zedinjenih narodov, kjer je med drugim povedal tudi sovjetske razloge za njihovo vablivo mirovno ofenzivo.

Sovjeti so proti vojni, ker bi nova svetovna vojna pomenila tudi njihovo uničenje in ker upajo, da bodo dosegli svoje cilje tudi brez oboroženega spopada. Prepričani so — ta vtis je dobil zunanji minister v razgovorih z vodilnimi sovjetskimi politikami — da so bolj žilavi, bolj disciplinirani in da so njihovi narodi pripravljeni sprejeti nase več žrtev kot zapadnjaki. Sovjeti so tudi prepričani, da bo povsodi naglašana mirovna psihološka zapadnjake še bolj uspevala v njih budnosti pred sovjetsko prevratno dejavnostjo ter jim delo olajšala.

Prva oznaka komunizma

Novi predsednik združene delavske organizacije AFL — CIO George Meany je označil komunizem v nekem nagovoru: "Komunizem predstavlja dejansko najbolj temno reakcijo. Komunizem je antisocialni sestav, v katerega so vgrajene nekatere najslabše poteze divjastva, suženjstva, fevdalizma in krvoločno izkoriščanje, ki ga poznamo iz industrijske revolucije zgodnjega kapitalizma".

Stoletnica odlikovanja Victoria Cross

29. januarja je poteklo 100 let od ustanovitve najvišjega angleškega vojaškega odlikovanja. V teh sto letih so podelili odlikovanje 1,347 osebam, od teh 93 Kanadčanom. To odlikovanje nosi med drugimi tudi sedanji delovni minister Milton Gregg. CS 248-4

Med novimi senatorji Kanade je tudi g. William Wall, ki je ukrajinskega rodu. 22. januarja t. l. mu je kakih 2500 Ukrajincev v Torontu pripravilo viharni pozdrav, ko so praznovali Dan ukrajinske neodvisnosti v Massey Hall. Na predvečer pa so mu pridelili svečano večerjo, ki so se je udeležili predstavniki svetnih in cerkvenih oblasti.

Papeške proslave v Jugoslaviji prepovedane

Notranje ministrstvo v Jugoslaviji je izdalo nalog, ki prepoveduje vse javne proslave ob priliki osemdesetletnice Pija XII. Policija je opozorila škofo, da bo oblast smatrala vsako javno proslavo v čast papeža kot kršitev notranjega miru v državi.

Odnos države do vere je označil jugoslovanski diplomat Milan Bartoš pred kratkim v razgovoru z nekim dunajskim profesorjem: "Jugoslavija danes ne preganja Cerkev, marveč jo šikanira". Tako imajo vsi taksiji in vozniki državnih avtobusov nalog, da ne smejo izvrševati naročil katoliških škofov ali duhovnikov. Blizu Reke je avtobus odpeljal pol ure pred rednim odhodom, samo da ne bi moral vzeti a sabo katoliškega škofa.

Zmanjšali so se direktni napadi na vero in duhovnike, toda v indirektnem oviranju njih dela so nadvse iznajdljivi.

V Sloveniji so izpustili iz zaporov 11 katoliških duhovnikov, toda še vedno je 14 zaprtih.

Na to niso računali

Zagrebski humoristični časopis je pred nedavnim objavil veliko sliko sv. Očeta, pod sliko pa postavil zasmehljiv napis. Na veliko začudenje komunistov je bila številka takoj razprodana. Ker je v Jugoslaviji težko dobiti sliko sv. Očeta, so ljudje pokupili časopis, izrezali sliko in jo v mnogih primerih dali v okvir ter obesili po hišah — brez zasmehovalnega pripisa seveda.

Kupujte dobro slovensko tiskano besedo!

KNJIGE IN REVIIJE

NARTE VELIKONJA:

L J U D J E

V zaščiti Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu je izšla zbirka novel in črtic pisatelja Nartea Velikonje, ki jih je sam zbral in naj bi bile izšle kot nadaljevanje novel iz otroškega sveta (izdala Jugoslovanska knjigarna 1931). Vsebinsko obravnavajo ta dela psihološke probleme odraslih ljudi.

Uvod je napisal pisatelj sin dr. Jože Velikonja. Prikazuje nam ne samo osebno sliko svojega očeta, marveč nehoti tudi gnolost našega slovenskega socialnega sveta, ki ni nudil možnosti dostojnega življenja pisatelju in očetu številne družine, ki je bil poleg tega še bolan.

Leposlovno oceno dela bodo pisali poklicani. Tukaj želimo samo čestitati založnici, da se je odločila in izdala njegova dela, ki jih pisatelj ni ocenil kot primerne za "honorar", kot kruh za lastno družino, marveč kot "boljše, ki bodo hranile slovenskega duha v srcih novih rodov, ko bo njegovo mučeno telo že davno strohnelo. Izdaja tega dela je bila še toliko bolj potrebna, ker so oblastniki doma nje-

govo ime v literarni zgodovini enostavno zamolčali (prof. Stanko Janež, Maribor 1953). Ni bilo dovolj, da so ga obsodili na smrt in obsodbo 25. junija 1945 izvršili, še mrtvega se boje. Želeti bi bilo, da bi vsaj Slovenci, ki ne ječe pod komunistično knuto, pridno segali po tem delu pisca Višarskih polen in tako založnici omogočili, da izda še preostali del zbranih črtic in novel, ki še niso izšle v knjigi ter monografično študijo o očetu-pisatelju dr. Jožeta Velikonje.

Ker danes mnogi po svetu raztreseni Slovenci deloma po nerodnosti, deloma iz komodnosti ne kupujejo slovenskih knjig, kakor bi se to spodobilo za pripadnike naroda, ki se radi ponašajo s svojo kulturalnostjo, priporočamo, da vsaj tisti, ki še dovolj cenijo pomen slovenske knjige, prenehajo kupovati t.zv. "praktična" darila za razne godove in druge slovesnosti ter začno sistematično poklanjati slovenske knjige.

S tem ne bomo samo olajšali delo založnikom slovenskih del, marveč tudi praktično nekaj doprinesli h gojitvi in širjenju slovenske kulture. — eš

OTTAWA

Gospe Santi in Daretu Sel-darju se je pred kratkim rodil sinček. Iskreno čestitamo!

TORONTO

V soboto 4. februarja sta se poročila v cerkvi Marije Pomagaj v Torontu g. Drago Cerar in gđ. Franca Ambrožič. Zanimivo je, da so bili navzoči starši obeh mladoporočencev, kar je gotovo redkost pri novonaseljenih. Poročne obrede in sv. mašo je opravil nevestin brat č.g. Alojzij Ambrožič. Med navzočimi je bil tudi č.g. Rener, ki je pod korom sledil sv. daritvi, ker mu ni bilo dovoljeno igrati na koro, kakor sta novoporočenca želela. Novoporočencema želimo Božjega blagoslova.

La Salle, III.

Nov. slovenski zdravnik. Za zdravnika za očne bolezni je diplomiral g. Albert A. Bučar, sin g. Louisa in ge. Angele Bučar. Srednjo šolo je obiskoval v La Salle, nato pa je študiral na Northern Illinois kolegiju v Chicagu. Bil je predsednik svojega razreda in član več šolskih organizacij. V zadnjem semestru se je specializiral v očesnih boleznih. Slovesnost po graduaciji je bila na domu g. Edwarda Wallocha v Chicagu. Udeležili so se je tudi starši, bratje in drugi sorodniki. Mladi slovenski zdravnik, ki je poročen in ima leto dni starega sinčka, bo še nadaljeval študije, da se specializira. Mlademu zdravniku k njegovemu uspehu iskreno čestitamo!

Slovenski zdravnik povišan v majorja

Dr. Blaž Korošec, ki trenutno služi v ameriški mornarici v Hastingsu, Nebraska, je šef tamkajšnjega zdravniškega oddelka. Pred kratkim je bil povišan v majorja (Lieutenant Commander). Iskreno čestitamo!

Na obletnico Mozartove smrti 27. januarja je izvajal Teatro Colón Mozartov Requiem pod vodstvom Slovenca Draga Maria Šijanca.

STAR KANADSKI OBICAJ

ČETUORKA

Kakor ima vsak narod Starega sveta posebno obliko svojega narodnega plesa, tako je živahna kanadska četvorka del običajev te dežele.

Na zborih farmarjev, v vaseh in mestih, celo v največjih mestih je veselje in zabava četvorka še danes tako priljubljena kot je bila v pionirskih dneh Kanade.

O'Keefe's
OLD VIENNA
BREWERY LIMITED

Za O'Keefe's ilustriral
Marek Piechuta, kanadski
umetnik, rojen na Poljskem.

2371

MED SLOVENCMI

TORONTO

Članom zadruga v Torontu

Udeležite se zagotovo rednega občnega zbora 19. februarja popoldne ob pol treh v Domu Ukrajinske narodne zveze na 297 College Str. Občni zbor je bil prvotno sklican za isti čas v slovenski cerkveni dvorani, ki nam jo je župnišče tudi obljubilo. Naknadno pa so prvotno dovoljenje telefonično preklicali in ravnateljstvo je moralo poiskati druge prostore.

Ravnateljstvo

Prireditve v Torontu so tako številne, da je kronist postavljen pred težko nalogo, da katere ne izpusti. V zadnjem času smo imeli v Torontu gledališki predstavi Trije Kralji in Ta veseli dan (Slovensko gledališče), 28. januarja zabavo Bleda, 29. januarja Baragovo proslavo (molitvena ura in proslava, na kateri je govoril preč. g. Kopač o Baragu in pesniku Prešernu, igralci pa so prikazali 4 slike iz Baragovega življenja med Indijanci "Ob Veliki reki"), 11. februarja pa predpustni družabni večer župniške Vincencijeve konference. V nedeljo, 12. februarja je oddalo Slovensko gledališče preko radijske postaje CKTB v St. Catharines slovensko oddajo, ki je bila v glavnem posvečena domovini in Prešernu.

Na sestanku Slovenskega kulturnega krožka je predavala ga. Mira Čuješ o medčlo-

veških odnosih s psihološkega vidika ter. g. Jože Levstik o Cerki in državi. Udeležba: 25 oseb. Prihodnji sestanek bo 26. februarja in bo posvečen skladatelju Sibeliusu.

Hrvatje v Torontu so slovesno odprli svoj Hrvatski narodni dom v Torontu v soboto, 11. februarja. Podrobnejše poročilo bo sledilo v prihodnji številki.

Glas naroda, ki izhaja v New Yorku, najstarejši list slovenskih delavcev v Ameriki, je objavil 16. decembra 1955 med imeni zastopnikov lista za Toronto ime g. Ra-faela Krušiča. Glas naroda prodaja po ZDA tudi knjige kot je zloglasni Belogardizem in podobne.

Slovenka na televiziji

Gđc. Mary Foys, violinistka, ki je že večkrat igrala na slovenskih prireditvah v Torontu, je nastopila kot članica violinskega kvarteta "Enchanted Strings" pred kratkim na televizijskem programu Arthurja Godfreyja "Talent Scout".

IZ CHICAGA IN OKOLICE

Predpustna zabava Slov. Narodne Zveze v Chicagu v soboto 4. februarja je nad vse pričakovano uspela. Tomazinova dvorana je bila polna veselo razpoloženih slovenskih rojakov iz Chicaga in okolice. Med gosti so bili tudi rojaki iz Waukegana; iz South Benda je prišel profe-

sor Mirko Jeglič z gospo in sinom Janezom. Orkester Joe Pucija je igral slovenske plesne melodije tako, da so bili vsi zadovoljni. Proti koncu je zmanjkalo skoraj vsega. Slo-sela tega uspeha. Nek slovenski rojak, ki se prireditve ni mogel udeležiti, je poslal odboru pet dolarjev. Iskrena hvala vsem, ki so na kakršen koli način sodelovali!

Ameriška državljana sta postala g. Miro Krek in g. Jože Goršič. Oba sta odbornika SNZ v Chicagu. Čestitamo!

Dobrodošla v naši sredini! V Clevelandu sta se zadnje soboto v januarju poročila g. Frank Černivec, 1845 W. Cermak Rd. in Ana Kalisek. Sedaj našemu Franku ni več dolg čas. Njegovi ženki kliče-mo: dobrodošla v Chicagu, o-bema pa želimo mnogo let za-dovoljnega skupnega življenja!

Otroški bazar za kritje stroškov cerkvenega dolga bo priredila fara sv. Stefana na tiho nedeljo. Otroci bodo tekmovali, kdo bo prodal več bazarskih knjižic.

"Kisla repa" in še kaj... v Ameriški Domovini je znani idealni akademik Edi napisal nekaj tehničnih misli o Ligi katoliških slovenskih Amerikancev. Povdaril je potrebo podpiranja Lige, podal je pa nekaj stvarnih predlogov o obračunu zbranih darov. Človek bi pričakoval stvarnega odgo-vora ali vsaj pametnega po-jasnila. Ne vem, ali je res tako težko povedati, koliko pod-

pore je dobila slovenska skupnost n.pr. v taborišču Spittal, koliko je bilo poslano drugam in koliko gre za upravne stroške. Saj ni treba imen! Hrvatska "Caritas" n.pr. redno objavlja, koliko je bilo poslanenega v ta ali oni kraj za begunske potrebe. S tem bi Liga le pridobila na zaupanju. Toda na mesto stvarnega odgovora, smo brali stare fraze o "obrekovanju", o "podtikanju", nek gospod je celo zapisal, da je kaj takega zmožna napisati le "kisla repa"... Tak način odgovora ne dela časti ne temu gospodu, niti ne bo pridobil večjega zaupanja Ligi, ampak se bo vsakdo vprašal, kaj le tiči za tem grmom, ko na poštenu vprašanje lete nazaj psovke! Sicer to ni nič novega med našimi "demokrati". Nekdo, ki je pred nekaj leti v Spittalu na Koroškem dal brati prijatelju neko pismo iz Rima, v katerem je bilo tudi nekaj stvarne kritike o dr. Mihi Kreku, je bil že nekaj dni nato javno napaden v priči ljudi: "Vi ste zločinec ali pa norec. Vi rušite ugled narodnega voditelja"... Lani sem v Slov. Državi napisal članek "Deset let šole". Zato sem bil v Lemontu na romanju deležen prav take časti: Zakaj vendar obnavljate te stvari. Vi ste prav tak zločinec kot komunisti, ki so klali naše fante"... Psovka ni odgovor. Nasprotno, dokaz pomanjkanja slehernega čuta demokracije. Tisti, ki s psovko odgovarja, daje prav onemu, ki kritizira. Kritika ni nerganje, niti obrekovanje, kritika je pravica vsakega človeka v pravilno urejeni demokratični družbi! — č —

Cosulichevi darilni paketi

Popolnoma carine prosti

Edina tvrdka, ki ima svojo agencijo v Kanadi in lastno skladišče v Trstu. Garantiramo v celoti vse naše pošiljke, ki dosežejo prejemnika v 20 do 25 dneh.

Kvaliteta našega blaga je vedno prvovrstna
100 lbs najfinejše kanadske bele moke do zadnje postaje prejemnika ... \$ 10.60
100 lbs najfinejše kanadske bele moke do Reke ..... \$ 8.75

Standard paketi	
Paket št. 84	\$ 6.80
3 kg kave	
1½ kg riža	
Paket št. 81	\$ 8.90
3 kg kave	
3 kg riža	
3 kg sladkorja	
Paket št. 71	\$ 12.00
10 kg sladkorja	
5 kg riža	
3 kg kave	
Paket št. 91	\$ 13.00
22 lbs sladkorja	
11 lbs riža	
6 lbs kave	
1 lb čaja	
¼ lb celega popra	
Paket št. 28	\$ 8.90
5 lbs kave	
5 lbs masti	
5 lbs riža	
5 lbs sladkorja	

Zahtevajte naše cenike za sestavo paketov po želji, kakor tudi naš popolni cenik standard paketov in drugih hišnih predmetov, radijev, koles, hladilnikov, šivalnih in pisalnih strojev, štedilnikov, harmonik, blaga za obleke in platna, zdravil, itd.

1 par PRVORAZREDNIH MOSKIH ALI ŽENSKIH ČEVLJEV ..... \$ 6.00
1 par PRVORAZREDNIH OTROŠKIH ČEVLJEV ..... \$ 5.00

600 DINARJEV ZA \$ 1.00 izplačujemo s popolno garancijo v 10 to 15 dneh preko Narodne Banke
Stroški pošiljanja: 1.-\$ neglede na višino pošiljke.

Za vsa naročila in potrebe se obračajte na:

COSULICH TRAVEL SERVICE

(Branko Cosulich)

297 Queen Str. W. Toronto, Ont., Canada
EM. 6-3877

Prelaskavo poročanje

Ameriška Domovina je dne 24. januarja prinesla kratko novico, ki se nam zdi vredna pozornosti. Poročilo se nanaša na "dan novodošlih naseljencev" v Torontu na praznik Sv. Treh Kraljev. Med drugim pravi dopisnik: "Ti (moški člani slovenskega cerkvenega zbora) so pod sodstvom g. Jurija Eržena zapeli in to dovršeno tri pesmi... Po splošnem mnenju je bila slovenskega točka med najboljšimi, če ne najboljša."

Vsako v Torontu pozna kako nedovršena je "dovršenost" cerkvenega zbora, saj zveni včasih slabše kot vsak vaški zbor. Sedaj so se pa kar čez noč tako izboljšali! Ali uporablja zbor dvojno mero: eno za slovensko publiko in eno za tujo? Čudno je, da noben kanadski časopis, niti "Register" ne omenja tiste točke, ki je bila po mnenju

dopisnika "med najboljšimi, če že ne najboljša". Mogoče je bilo vse na tako nizki stopnji, da so Slovenci z lahkoto odnesli lovorjev venec. Dana je pa še tretja možnost, da so to samo pobožne želje dopisnika "Ameriške Domovine". Radi bi temu dopisniku, ki se stalno oglašja v AD, opozorili na lepe misli, ki so vzete iz iste številke AD. "Slika takih nemirnih bitij ima dve strani. Na eni strani je obhajljiva miza, goreči govori in članki skoraj pobožne vsebine. Podoba druge strani pa je čisto drugačna, na njej govore dejanja: potvarjanje resnice, podžiganje nasprotij, iskanje samega sebe..." Res, premisleka vredne besede.

Ali "Ameriška Domovina" res ne more najti nikogar več v Torontu, ki bi dogodke vsaj deloma poročal tako kot so in ne tako, kakor bi si jih nekateri želeli? S.

TRPEŽNEJŠE KOT DRUGE

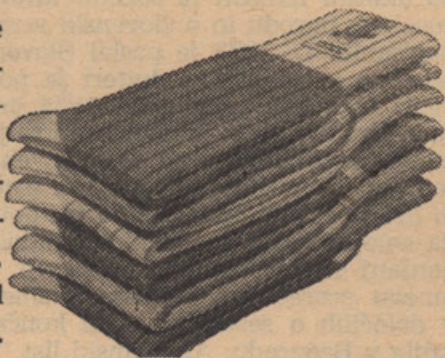
Penmans

TRPEŽNE

NOGAVICE ZA DELO

Brez ozira na to, kakšne in kako težke potrebuje-te, našli jih boste v veliki izbiri

PENMANOVIH NOGA-VIC ZA DELO. Za kate-re koli se boste odločili, boste ugotovili, da je bil najboljši kup za to ceno.

TUDI SPODNJE IN ZGORNJE PERILO
SLAVNI ŽE OD L. 1868

WS-10-4

SVOBODA IN SAMOUPRAVA

PONOSNA DEDIŠČINA VSEH KANADČANOV

Kanada je dežela svobode, dežela, v kateri se svobodni ljudje sami upravljajo.

V Kanadi uživa te svoboščine vsako brez ozira na to, ali se je rodil tukaj, ali pa se je priselil od drugod. Svobodno si more izbrati delo, ki ga želi opravljati, cerkev, kjer hoče moliti, knjige in časopise, ki jih želi brati. Svobodno more izraziti svoje mnenje in njegove pravice v lastni hiši so zajamčene.

Ko postanete kanadski državljani, se boste mogli udeleževati javnih zadev. Na ta način boste mogli doprinesiti svoj delež k zagotovitvi, da bo Kanada ostala država svobodnega naroda, ki si svobodno voli svoje predstavnike v parlament, zakonodajna telesa in občinske odbore v deželi.

Da se bolje spoznate s postopkom, kako postanete kanadski državljani, vprašajte uradnika vašega najbližjega sodišča ali pa pišite na:

THE DEPARTMENT OF CITIZENSHIP AND IMMIGRATION
OTTAWA CANADA

J.W. Pickersgill,
Minister

Laval Fortier
Namestnik ministra

KULTURNA KRONIKA

TRIJE KRALJI

PRIZOR IZ TIMMERMANSOVH "TREH KRALJEV"

Jurca: L. Jamnik — Tinač: V. Čekuta — Grega: I. Kušar

Slovensko gledališče v Torontu je 15. januarja predvajalo Timermansovo božično legendo "Trije Kralji" v režiji V. Čekute.

Delo je zelo močno in zahtevno ne samo glede igranja, ampak tudi tehnično. Zaradi pomanjkanja tehničnih pripomočkov, ki bi dovoljevali hitro spremembo scenerije, se nam zdi oder slovenske dvorane neprikladen za take igre, ker dejanje zaradi preštevilnih odmorov izgubi na povezanosti. Nositelji dejanja so v glavnem trije vaški nemaniči Jurca (Jamnik), Tinač (Čekuta) in Grega (Kušar), katere milost božične noči počasi pripelje do Boga. Vsi trije igralci so vsak po svoje ustvarili dobre vaške tipe. Kljub temu nam je pa večkrat bilo zelo mučno, ker je bilo znanje teksta tako pomanjkljivo, da ga noben igralski trik ni mogel prikriti. Toliko odgovornosti do publike bi morali vsi igralci brez izjeme čutiti, da bi se vsaj besedilo dobro naučili.

Ta veseli dan ali Matiček se ženi (4. februarja)

Letos praznujemo dvestoletnico rojstva Antona Tomaža Linhart, prvega slovenskega dramatika. Slovensko gledališče je za to priliko postavilo na oder eno najpomembnejših Linhartovih del: Ta veseli dan ali Matiček se ženi v režiji Staneta Brunška. Igra ni po dvesto letih še nič izgubila na privlačnosti in svežini. Zastareli germanizmi humor igre še stopnjujejo.

Razlika med mezdami izučnih in neizučnih delavcev se stalno manjša. L. 1907 je dobil izučni delavec 105% večjo plačo kot neizučni, l. 1931-32 še 80% več, l. 1945-47 55%, sedaj pa samo še 35%. Ti odstotki veljajo seveda samo za povprečne zasluzke.

Z. Ivančič

KAI BO Z JUGOSLAVIJO IN SLOVENC

Uredništvo je prejelo daljši prispevek, ki skuša podati pregled razlogov, ki naj bi odločali, kadar bo čas dozorel za dokončno odločitev usode slovenskega naroda. Ker so ti razlogi važni za orijentacijo vsakega Slovenca in naj bi vodili tudi sedanje slovensko politično delo, bomo prispevek objavljali v odlomkih v več številkah. Uredništvo.

Verske razmere v Jugoslaviji

Srbi so imeli v Jugoslaviji relativno večino — vsaj po jugoslovanskih statistikah, ki niso bile preveč zanesljive niti glede narodnosti niti glede vere. Tako so bile znane razlike med državnimi uradnimi podatki o verski pripadnosti prebivalstva ter med uradnimi podatki katoliške Cerkve v Jugoslaviji. Srbi so bili večinoma pravoslavni, Hrvatje in Slovenci katoličani. V taki narodnostno in versko mešani državi mora vladati družabna strpnost, da je možno složno življenje. Te strpnosti pa v Jugoslaviji ni bilo. Srbi so si prizadevali posrbiti vse prebivalce Jugoslavije, pri čemer naj bi jim pomagalo tudi pravoslavlje.

Naj navedem samo nekaj primerov: Z državnim denarjem, ki se je stekal večinoma iz hujše obremenjenih katoliških slovenskih in hrvatskih virov, so zidali po raznih povsem katoliških mestih pravoslavne cerkve (Celje, Maribor). Srbi so znali izkoristiti svoj položaj v vladnih in drugih javnih ustanovah tudi v verski politiki. Slovenske katoliške zasebne šole so bile v stalni nevarnosti, da jih zapro. Morali smo prirejati protestna zborovanja, da jih nismo izgubili. Katoliška vera je bila velika ovira za Slovenca, ki bi želel doseči višja mesta v državni upravi ali vojski. Prvi Slovenec, ki je postal general v jugoslovanski vojski (Rupnik), je moral sprejeti pravoslavno vero. V Jugoslaviji je prestopilo okrog 300.000 katoličanov v pravoslavlje. Znana je agitacija, ki so jo izvajali za prestop v pravoslavlje med slovenskimi izseljenci v Macedoniji. Katoliški Macedonci vzhodnega obreda so bili izpostavljeni pravemu preganjanju. Sestre evharistke so morale zbežati v Bolgarijo. Srbsko razpoloženje do katolištva se je očitno pokazalo l. 1937, ko je hotela takratna vlada skleniti konkordat s Sv. Stolico, da bi se vsaj do neke mere popravile krivice in neenakosti, ki jih je bila deležna katoliška Cerkva. Pravoslavna cerkev je izobčila politike, ki so imeli opravka s konkordatom, zagrozila je z revolucijo in srbski škofje z duhovščino in ob podpori komunistov so vodili populistične demonstracije proti konkordatu, ki ni stopil v veljavo.

dalo (Kušar). Baron (Čekuta) bi bil zelo dober ko se ne bi lovil za besedilom vloge. "Gnadjiva" gospa (Mehle) je bila dobra, a ne dovolj rafinirano elegantna, kot bi se spodobilo za gospo 18. stoletja. V prizoru v "borštu" bi morale Nežka in Rozala spremeniti ne samo obleke, saj je bila že itak tema, ampak tudi glas.

Glasbene vložke je nalašč za to prireditev zložil preč. g. Mirko Renner. Bili so zelo učinkoviti ter so želi viharno odobravanje, tako da so morali zadnjega ponoviti. Podajanje petja je bilo včasih netočno. Slišali smo, da so igralcem pri zadnji vaji v dvorani prepovedali rabiti klavir celo proti plačilu. Koder koli so Slovenci doslej gostovali, jim je bila na razpolago ne samo dvorana, marveč tudi vse druge pritikline, torej tudi klavir. Zalostno je, da se mora to primeriti prav, ko je Slovensko gledališče "gost" v slovenski dvorani, za katero je plačal prvi prispevek — ironija usode — prav režiser te igre. Nekoč smo sodelovali Slovani po svoji gostoljubnosti, sedaj se bomo pa morali iti učiti lepe lastnosti k drugim narodom. Upamo vsaj, da koga uspehi Slovenskega gledališča ne bole in jih hoče tako ovirati, če jih že ne more preprečiti.

Spectator

BILANCA SMRTI

Z naraščajočim prometom na cestah raste tudi število smrtnih nesreč. Za ZDA so izračunali, da je umrlo zaradi nesreč na cestah od l. 1900 do 1955 1.149.414 oseb, dočim jih je padlo v vseh vojnah od l. 1775 do 1955 1.130.393. Samo l. 1955 je umrlo 38.500 oseb na posledicah nesreč na cestah. Da bi marsikatero teh nesreč lahko preprečili, dokazuje prizadevanje v Ontariju, ko je zaradi povečanega nadzorstva na cestah glede dovoljene hitrosti in stalnih opominov v tisku, radiju in na televizijskih programih število smrtnih žrtev v primeri s prejšnjimi leti dokaj manjše.

Kje je življenje najdražje oz. najcenejše.

V primeri z Washingtonom kot merilom je ceneje živeti v krajih kot Dunaj (za 1.1%), Madrid (8.2%), Dublin (14.4%), Bonn (6.2%) ali celo v Mexico City (27.4%) ali La Paz (Bolivija 63.3%). Življenje je dražje v Montrealu (8.1%), Londonu (7.3%), Ženevi (17.6%), Parizu (40.9%), Rimu (26%), pa tudi v Caracasu (Venezuela 87.2%), Buenos Airesu (19.2%), ali v Manili na Filipinih (57.3%). Ti podatki upoštevajo vse življenske stroške z izjemo stanovanja.

Slovenci kupujejo v slovenski trgovini

Joe Gomilar

1801 W. Cermak Road CHICAGO, ILL.

Vse, kar potrebujete za kuhinjo, dobite pri J. Gomilarju. Tudi OKUSNE KRAVJSKE KLOBASE, SUHE ŠUNKE, PREKAJENE SVINJSKE ŽELODCE. Prav sedaj pa ima IZVRSTNO KISLO REPO in AJDOVO MOKO. Pridite, videli boste, da boste dobili dobro blago!

SVOJI K SVOJIM

A — I PLUMBING SERVICE HERE

Naša leta izkušnja in prvovrstni material, ki ga mi rabimo.

Vam je najboljša garancija za prvovrstna dela.

ROGEL PLUMBING & HEATING Co. Ltd.

P.O. Box 122, Oakville, Ont. Phone Vi 4-3761 Delamo od Niagara Falls — Bellville, Ont.

Poračuni brezplačno.

MARIO S. ROGELL president

OBRNITE SE Z ZAUPANJEM V VSEH NEPREMIČNINSKIH DRUŽINSKIH IN PRAVNIH ZADEVAH NA:

Carl Vipavec

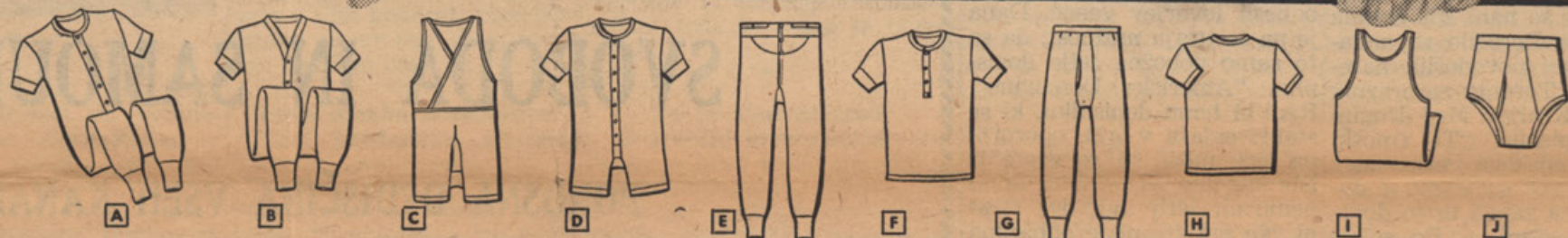
SLOVENSKI ODVETNIK IN NOTAR

278 Bathurst St., Room 4, Toronto, Ont. — Empire 4-4004

VSI SLOGI

V KVALITETI PREIZKUŠENEGA SPODNJEGA SPODNJEGA PERILA

Splaca se zahtevati znamko PENMAN za večjo vrednost in kakovost.

A. KRATKI ROKAVI dolžina do clenkov KOMBINACIJA

Pennmans 253-bela
251 - naravna
223 - 2 niti, bela
222 - 2 niti, naravna

B. V — OVRATNIK kratki rokavi dolžina do clenkov KOMBINACIJA

Pennmans 2530 - bela
2510 - naravna

C. PREKRIZANA brezrokavna, en gumb, dolžina do kolen KOMBINACIJA

Pennmans 253 - bela
251 - naravna

D. DOKOLENSKA kratkorokavna KOMBINACIJA

Pennmans 253 - bela
251 - naravna

E. DOLGE HLACKE dolžina do clenkov gumbi spredaj

Pennmans 253 - bele
251 - naravne
223 - 2 niti, bele
222 - 2 niti, naravne

F. GUMBI SPREDAJ kratkorokavna SRAJCA

Pennmans 253 - bela
251 - naravna
223 - 2 niti, bela
222 - 2 niti, naravna

G. BREZ GUMBOV elastični pas dolžina do clenkov SPODNJE HLACE

Pennmans 253 - bele
251 - naravne

H. T — MAJICE za moze in fante BREZROKAVNE MAJICE za moze in fante, navadne ali rebraste

J. HLACKE za moze in fante, navadne ali rebraste simbol kakovosti

Penmans
BALBRIGGAN

LAHKO SPODNJE PERILO

B 4-6

Kulturne razmere

V jugoslovanske državne meje sta vključena dva ločena svetova, ki obstojata že nad tisoč let. Srbi so del Vzhoda, dočim smo Slovenci in Hrvati del Zapada. Ta kulturna razlika je tako globoka in obsega vsa področja zasebnega ter javnega življenja, da je ni mogoče premostiti v nekaj generacijah, kaj šele izenačiti. Kdor bi ju hotel združiti, bi moral uporabljati silo. Toda sila ni mila. Zato pomeni zahtevati enotno Jugoslavijo zahtevati trajno diktaturo, avtoritarni politični in socialni red, ki jemlje poedincem, naravnim družbam in narodom temeljne svoboščine. To dokazuje tudi dosedanja zgodovina Jugoslavije. Do l. 1941 jo je držala pri življenju kraljevska, desničarska, napol fašistična vojaška diktatura. Brez nje bi bila država razpadla že l. 1929. Enako bi takoj razpadla današnja Jugoslavija, ki jo ohranja pri življenju edino Titova komunistična strankarska diktatura. Politiki, ki govore še danes o obnovitvi Jugoslavije, si jo zamišljajo večinoma takšno, kot je bila od l. 1929 do 1941, kot velesrbsko vojaško diktaturo. Kdor govori o demokratični ali celo federativni Jugoslaviji, ne pove vsega, kar misli, ali pa je kljub zgodovinski lekciji še vedno velik naivnež. Po mednarodno pravno veljavnih pogodbah in izjavah bi morala biti tudi l. decembra 1918 nastala država demokratična ter narodna za vse njene narode, pa so vse pogodbe gladko prekršili in napravili iz skupne države pripravno orodje za utrjevanje enega na škodo vseh drugih.

Ker so velesile zainteresirane, da vlada na tem nevarnem odseku Evrope mir, je v interesu na področju Jugoslavije živčih narodov, da se njihovi politiki domenijo za kolikor toliko zadovoljiv modus vivendi ali zasilno rešitev, ki naj nudi velesilam sprejemljivo nadomestilo za Tita, ki pa mora učinkovito zajamčiti preprečitev ponovitve zlorab v korist enega naroda, zlasti izrabo vojske, obenem pa za jamčiti poedinim narodom popolno svobodo glede dokončne odločitve svoje usode. Angleški zgodovinar in sociolog Christopher Dawson vidi za Evropo rešitev v tem, da se organizira v narodnostne države, ki pa se bodo povezale medseboj v neke vrste zvezo za zaščito medsebojne varnosti.

Moralne razmere v Jugoslaviji

Ko smo gradili Jugoslavijo, smo mislili, da bo poštenost vladala v vsem javnem življenju. Toda naši industrialci so nam pripovedovali, kako so morali "mazati", da so dobili razna dovoljenja, ki so jih potrebovali za svoje obratovanje. Dr. A. Korošec je ob neki priliki z obžalovanjem izjavil, da je v Beogradu vse naprodaj, samo cene so različne.

Znane so velike korupcijske afere Rade Pašića. O marčnem puču l. 1941 navaja dr. Mirko Kosič v svoji brošuri besede angleškega publicista Seatona Watsona: "Vstop Jugoslavije v vojno smo plačali s pol milijona funtov sterlingov in Srbom ničesar ne dolgujemo". Kosič opisuje belgajrski pučiste takole: "Toda nekateri sedemindvajsetmarčevci niso samo "sprejeli" denar, marveč so ga kradli, kjer koli so imeli priliko, vzeli so valute ministru dvora Antiču, v Nikšiću so se polastili zaboja s 60 kg zlatnikov jugoslovanske banke, v Atenah pa so izsilili državni denar s samokresi v jugoslovanskem poslanstvu." Belgajrski vpliv se je seveda kmalu začel kazati tudi drugod.

Narodnostne razmere

Srbi so hoteli ustanoviti Veliko Srbijo, ki pa so jo skrivali pod imenom Jugoslavije. Vse tri priznane narodnosti — Macedonci so uradno zatajili in Macedonijo prekrstili v Južno Srbijo — so hoteli zlit v eno, po imenu v jugoslovansko, v resnici pa srbsko. Kdor si je drznil v vojski govoriti slovensko, so ga nahrulili, češ govori na "našem jeziku". Vse sklicevanje, da je državni jezik po ustavi srbsko-hrvatsko-slovenski, je bilo bob v steno, ker je vojska živela pač "naročitim životom", kakor je bilo lepo zapisano v njenih "pravilih".

Bile so dobe, ko so v Jugoslaviji prepovedali slovensko narodno zastavo, slovensko narodno himno, ko so uradno ukazali izrezati iz šolskih knjig najlepše besede o slovenskem narodu in o slovenski zemlji, kar jih je bilo kedaj napisanih. L. 1933 je poslal Slovenski Penklub v Beograd posebno spomenico, v kateri je povdaril, da smo bili Slovenci tega leta prvič po l. 1854 brez slovenskih čitank za šole. Uradno geslo je bilo: "en kralj, ena država, en narod", mišljeno in izvajano pa še tudi "en jezik in ena vera". Razen tega je gazila diktatura vsa ustavna poročstva za osebne in druge svoboščine, ki smo jih dobili od Boga, ki je hotel, da smo se rodili svobodni in enaki. Poleg teh izrecnih preganjanj slovenstva v Jugoslaviji je bilo zlasti v šolstvu mnogo posrednega pritiska v smeri jugoslovenstva, zlasti v določilih o sestavljanju in končno celo tiskanju šolskih knjig v Beogradu. Akademski list "Straža v viharju" je objavil 11. marca 1937 pregled, po katerem je 11 slovenskih gimnazij (podatkov ni bilo za gimnaziji v Št. Vidu in Kranju) uporabljalo v tem šolskem letu 84 srbskih knjig in 24 prevodov iz srbsčine, pri čemer pa niti niso upošteevane knjige kot zemljepisni in zgodovinski atlas, zbirke iz latinskih in grških avtorjev, logaritmi in podobne knjige. V prevedenih knjigah je mrgolelo potvorb slovenske zgodovine, ki so jo tolmačili v duhu jugoslovenstva, razen tega pa so vsebovali izredno veliko neslovenskih besed.